

Ulla Sandborgh
Generaldirektör
Svenska Kraftnät
172 24 Sundbyberg

Säker elförsörjning i Sydsverige

Tillgången till pålitlig elförsörjning är en grundläggande förutsättning inte bara för näringslivet utan för hela det moderna samhället. Uppgifter från Svenska Kraftnät gör nu gällande att marginalerna för att garantera eltillgången i Sydsverige krymper. Detta är djupt oroande och Handelskammaren anser att Svenska Kraftnät tillsammans med övriga relevanta myndigheter snabbt reder tydliga målsättningar för säkra elleveranser.

I Sydsverige är situationen särskilt utsatt. Den svenska modellen med elzoner har inneburit att SE4 får absorbera prisökningar för hela Sverige. Effekten av detta kan dämpas genom investeringar i energiöverföring mellan zonerna, så att dessa i praktiken görs mindre relevanta.

Men viktigt är också själva driftssäkerheten. Denna kräver att det finns kapacitet att plocka fram inom regionen. Öresundsverket hotas nu av stängning och eftersom dagens marknad inte bidrar till att säkerställa långsiktig effektbalans måste myndigheter och regeringen agera för att motverka ännu mer ojämn energitillgång med ökande risk för elavbrott i Sydsverige.

Det behövs ett helhetsgrepp för att säkerställa att en växande skara spridda åtgärder inte tillsammans bidrar till att underminera kraftbalansen i det svenska elnätet. Hösten 2011 införde Sveriges regering på Svenska Kraftnäts förslag elområden som avgränsade elnätet i Sverige utifrån bristande överföringskapacitet. I praktiken innebär detta att behovet av att bygga bort flaskhalsar i elnätet ersätts med institutionella prisbarriärer som ska minska incitamenten att föra el från norr till söder i Sverige. Beslutet innebär också att systemkostnader bärs i SE4. En av regeringen tillsatt utredare påvisade att osäkerheten och risken för prisskillnader och högre

elpriser i Sydsverige ökade markant med elområdesreformen och att man åtminstone bör överväga att slå samman de två elområdena SE3 och SE4 för att minska dessa risker. I omgångar har det påvisats att Sydsveriges elpriser följer den danska snarare än den svenska utvecklingen. EU-kommissionen har konstaterat att det inte finns något fullständigt substitut för det överhängande behovet att bygga ut elnätet inom Sverige. Utbyggnaden av SydVästlänken, som är avgörande för elöverföringen till Sydsverige, har skjutits på framtiden ett flertal gånger och är fortfarande inte färdig. Med den nya ledningen ökar överföringskapaciteten med 25 procent, men frågan är hur långsiktig den lösningen till sist är. Samtidigt tas nya internationella förbindelser som NordBalt i bruk och riskerar att ytterligare belasta nätet i SE4 på längre sikt genom elexport.

Stabil effektreserv behövs i Sydsverige

Riksdagen beslutade 2016 (Proposition 2015/16:117) att förlänga den s.k. effektreserven, som upphandlas av Svenska Kraftnät och ska användas för att säkerställa att effektbalansen upprätthålls i hela landet. Behovet av en effektreserv förstärks av den ojämna geografien med majoriteten av kraftproduktionen i norr och elkonsumenterna i söder kombinerat med bristande överföringskapacitet i elnätet. Det är också tydligt att den nytilkomna vindkraftsproduktionen i Sydsverige inte räcker till för att balansera eltillgången. Vind- och solkraft utgör en viktig resurs i ett välfungerande elsystem, men förmår inte att till fullo kompensera för brister i överföringskapaciteten eftersom de är väderberoende och därmed inte planerbara.

Enligt underlag från Svenska Kraftnät ("Kraftbalansen på den svenska elmarknaden vintrarna 2016/17 och 2017/18") minskade den tillgängliga effekten i Sverige totalt med 400MW mellan denna och förra vintern, vilket förklaras med bortfallet av kärnkraft som bara till viss del kompenseras av nya energislag. Dessutom visar undersökningen att Sydsverige ligger väsentligt under de andra elområdena, särskilt SE3 med jämförbart befolkningsunderlag, i både installerad och tillgänglig effekt. I en artikel i Dagens Industri ("Elnöd hotar Sverige" 21/12 2017) uppger Svenska kraftnäts driftchef att risken ökar för energiunderskott och strömavbrott i Sydsverige:

"Om det blir en tioårs vinter, alltså en vinter med extra kyla även i södra Sverige, vilket gör att förbrukningen blir extra hög så klarar vi inte att försörja elsystemet av egen kraft, även om alla tillgängliga kraftverk går förfullt och vi använder den särskilda effektreserv som vi upphandlar inför varje vinter"

Detta aktualiserar frågan om beredskap för att klara säkra elleveranser. Konkret finns nu stor oro avseende Öresundsverket. Öresundsverket räknas inte med i Svenska Kraftnäts senaste utvärderingar, vilket betyder att Sydsverige förlorar en kapacitet om

400 MW enligt myndighetens redovisning. En eventuell nedstängning av anläggningen skulle få mycket allvarliga konsekvenser. Det är inte bara en viktig resurs för kommande vintrars effektreserver utan också en väsentlig regional kraft- och värmeproduktion som upphör och lämnar efter sig en ytterligare snedvriden kraftbalans.

Digitalisering medför ökande krav på säker leverans

Pålitlig tillgång till elektricitet blir om något ännu viktigare i takt med att stora delar av samhället och ekonomin digitaliseras. Den tilltagande graden av sammankoppling mellan olika tekniska system för såväl produktionsprocesser som privatkonsumtion innebär att även mindre elavbrott kan få stora negativa konsekvenser. Framförallt innebär den onekligen ökade osäkerheten i energitillgången negativa konsekvenser för näringslivet i södra Sverige som måste kompensera för risk genom att betala mer för redan dyrare el än resten av Sveriges näringsliv. Det är inte hållbart och kommer starkt att missgynna inte bara företagen utan i förlängningen också arbetsmarknad och regional utveckling.

Vi föreslår

- att Svenska Kraftnät snarast får i uppdrag att tillsammans med Energimyndigheten och Elsäkerhetsverket att ta fram förslag på ett leveranssäkerhetsmål som säkerställer att svensk konkurrenskraft bibehålls på en hög nivå, i hela landet.
- att åtgärder för att säkra kraftreserven i Sydsverige redan nu bör vidtas omedelbart

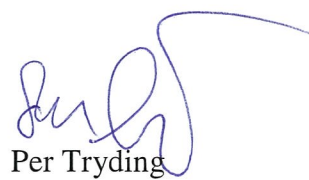
Med ett sådant mål på plats är vi övertygade om att högeffektiv och reglerbar elproduktion med god miljöprestanda inte skulle vara föremål för nedläggningshot som nu är fallet avseende Öresundsverket.

Vi ser fram emot Svenska Kraftnäts respons och fortsatta arbete med frågan.

SYDSVENSKA INDUSTRI- OCH HANDELSKAMMAREN
Malmö den 27 februari 2018

Stephan Muechler
VD

Per Tryding
vice VD

cc. Mikael Damberg, Närings- och innovationsminister, Näringsdepartementet

cc. Ibrahim Baylan, Samordnings- och energiminister, Statsrådsberedningen